

Wat vooraf ging

En daar sta je dan met al je onzekerheid als dertienjarige puber, vakblad Bijenteelt van, voor en door de Nederlandse imkers. Heb je het als puber met ene vader al niet makkelijk, met vier wordt het er zeker niet beter op. Mijn geestelijke vaders zijn de organisaties VBBN, ZLTO, ABTB en LLTB, elk met een eigen karakter of cultuur. Hoewel de ego's te sterk waren om tot een landelijke organisatie te komen heeft het mijn geboorte als vakblad voor de Nederlandse imkers niet in de weg gestaan. Inmiddels hebben we elkaar leren kennen en ook waarderen, zo is het in ieder geval van mijn kant. Maandelijks word ik door een enthousiast team opgetuigd met artikelen over

- 8 **bijen, imkers, bijzondere bijen en bijzondere imkers.**
- Bovendien kan elke organisatie via de zogenaamde grijze pagina's communiceren met haar eigen achterban. Er wordt uitgebreid gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Deze pagina's nodigen echter niet uit tot lezen. Daardoor heeft u waarschijnlijk een suggestie gemist uit de Algemene Vergadering van de VBBN namelijk, of deze organisatie niet beter kan gaan streven naar een eigen blad (zie BIJEN 12(9): 248 (2003) onder rondvraag), een suggestie waarvan het bestuur geen afstand heeft genomen. Sterker nog, dit onderwerp komt in het nieuwe beleids- en actieplan terug.

Oud geluid in nieuwe verpakking

En nu ga ik als puber op mijn achterste poten staan. Is dit een ontwikkeling waarop imkers en redactie zitten te wachten? Staat deze gedachte niet haaks op het voortdurend uitgedragen standpunt om te komen tot een landelijke organisatie? Om vervolgens af te breken wat met veel moeite tot een eenheid is opgebouwd? Realiseert men zich dat er volledig wordt voorbij gegaan aan alle energie, tijd en geld die zijn besteed om tot het huidig resultaat te komen? Is men even vergeten dat ons blad Bijenteelt is voortgekomen uit de gezamenlijke inspanning van vier bijenteeltorganisaties? Is men even vergeten dat de *bijenteelt* op de eerste plaats komt en niet de afzonderlijke vereniging, van welke huize dan ook. Naar mijn idee is de totale bijenteelt het beste gediend met een gezamenlijk vakblad. Communiceer hierin met elkaar. Help elkaar aan ideeën en profileer de totale bijenteelt op een constructieve manier.

Nieuw geluid in nieuwe verpakking

Waarom die behoudende wens om in eigen schulp terug te keren. Denk liever vooruit! Stel je een vakblad

BIJEN voor waarbij de afzonderlijke organisaties een collectief abonnement nemen voor hun betalende leden. Elke organisatie krijgt in het blad een afgesproken hoeveelheid ruimte waarin ze hun bestuurlijke mededelingen kwijt kunnen (de grijze pagina's). Tot zover lijkt het op de huidige situatie. Is er meer ruimte nodig dan moet, afhankelijk van de beschikbare ruimte in het blad, voor deze extra ruimte worden betaald tegen een tarief dat wordt berekend voor handelsadvertenties. Wat is dan bereikt? Het blad BIJEN blijft een uitgave van de vier bijenteeltorganisaties. De inkomsten bestaan uit abonnementsgelden, advertenties en gekochte ruimte. Naar gelang imkers bereid zijn meer te betalen voor het abonnement wordt de redactie in staat gesteld het persoonlijke Bijenteelt te verfraaien met kleurenfoto's of andere extra's, op weg naar volwassenheid.

Ritme van het broednest

Het voorjaar komt eraan. De dagen worden langer en de toenemende daglengte maakt ons actiever. Daarin lijken we een beetje op onze bijen. Is er een warme voorjaarsdag in februari dan wordt die activiteit voor ons zichtbaar, geniet er volop van. Maar er is meer. Tijdens proefnemingen in vliegkamers medio jaren zeventig van de vorige eeuw werd onderzocht welke factoren invloed hebben op het verloop van een broednest. Als praktisch imker denk je dan aan open deuren intrappen, want dracht, het weer en het jaargetijde staan te dringen om de eerste plaats. Maar er bleven nog vragen, vandaar een nader onderzoek. Door middel van kunstlicht kon men de daglengte laten toenemen en afnemen. Wat bleek? Zowel onder lange daglichtperiodes als korte daglichtperiodes was er een broednest(je) aanwezig. Hieruit is de conclusie getrokken dat er geen kritische grens bestaat waarbij het broeden wordt gestopt of een

aanvang neemt. Echter door de daglengte te laten toenemen nam de hoeveelheid broed toe en door deze te laten afnemen nam de hoeveelheid broed af. Dit gebeurde zowel onder een zogenaamde lange daglicht periode als korte daglichtperiode. Er is nog veel meer over te vertellen, maar dat hoop ik later nog met u door te nemen.

De verandering in daglengte, de beschikbare hoeveelheid licht, vormt de sturende rol in het verloop van de ontwikkeling van een bijenvolk. Toch zijn ze in hun huidige behuizing bijna volledig afgesloten van het buitenlicht. Wij hebben hierin de bijen in hun natuurlijke ontwikkeling blindelings gevolgd. De bijen zochten bescherming tegen klimaatinvloeden en maakten hun nesten in holle bomen of overkapte ruimten. De mens imiteerde de holle boom en in ons werelddeel ontstond de korf. Later werd de bewoning verder aangepast naar de wens van de gebruikers, maar steeds in een donkere ruimte.

Licht in de duisternis

Hoe een klein voorval een ontwikkeling in gang kan zetten bleek in 1927 toen Professor Briuchanenko in Rusland bij een imker een bijenvolk in een glazen kast ontdekte die binnenskamers stond opgesteld met een vlieggat door een raamkozijn. Het was september, al vrij koud en op de stand heerste volmaakte rust. Tot zijn grote verbazing waren de bijen in de glazen kast nog druk in de weer en zag hij zelfs de koningin op de buitenste raat nog eitjes afzetten. De glazen wanden van de bewuste kast waren de gehele zomer niet bedekt geweest. Het licht had vrij spel gehad tot de uiterste hoeken van het broednest. De honingkamer die zonder rooster op de broedkamer stond was geheel van hout en daarin was het veel donkerder dan in de broedkamer. Volgens de imker had de koningin zich echter nooit in de honingkamer gewaagd, hoewel de raten in de broedkamer voor de koningin nauwelijks ruimte boden om eitjes af te zetten. Het volgende jaar werd een proef gestart waarbij 24 kasten waren betrokken, systeem Dadant - Blatt, wanddikte 44mm en elk met elf raten. De voor- en achterwand van twaalf kasten werden van dubbel glas voorzien. De honingkamers waren geheel van hout. In elke kast kwam een volk en ze werden zodanig verdeeld dat ze twee aan twee ongeveer even sterk waren, de ene in een lichte kast en de andere in een donkere. De koninginnen in deze volken waren even oud en van hetzelfde zwarte ras. De volken waren over twee standen verdeeld die op grote geografische afstand van elkaar waren gelegen. Toen begon het vergelijkend onderzoek waarvan hier enkele resultaten.

De ontwikkeling in de lichte kasten was explosief en stak ver uit boven die in de donkere kasten. De honingooft uit de donkere kasten bedroeg 160 kg en die uit de lichte kasten 296 kg. In de lichte kasten werd nimmer iets van roerij opgemerkt. Bovenal viel op dat de bijen in lichte kasten veel rustiger en prettiger te behandelen waren. Het meest interessant vond ik de volgende opmerking uit het onderzoek: *'Uit het midden van het broednest nam ik een raam met verzegeld broed, waarop ook een aantal pas gelegde eitjes waren. Ik zette het in een glazen kast die niet in het vergelijkend onderzoek meedeed. Deze kast had aan alle kanten glazen wanden. Ik plaatste het raam aan de buitenkant vlak achter het glas, met de eitjes naar het licht. Ik beplakte de glazen wand halverwege met zwart papier. De larven die aan het zonlicht blootgesteld waren geweest kwamen meer dan 24 uur eerder uit dan die welke achter het papier hadden gezeten. Ik heb niet nagegaan of de duur der ontwikkeling van ei tot bij ook vlugger dan anders geschiedde, daarvoor ontbrak me de tijd'*. Dit terloops aangehaalde voorval vind ik zo interessant omdat een kortere ontwikkelingstijd van ei tot bij een rol speelt bij de bestrijding van de varroamijt. Het onderzoek over bijen in lichtkasten werd mij toegezonden door imkercollega Herman Schutte uit Enschede, waarvoor hartelijk dank.

Het weer in januari

Voor het midden van het land geldt voor de periode 1971-2000 als normaal 52 uren zonneshijn, 67 millimeter neerslag en een gemiddelde maximumtemperatuur van 5,2°C.

Januarimaanden				
Jaar	Zon (uren)	Neerslag (mm)	Max.temp °C	
11999	zonnig	nat (83)	zeer zacht (7,8)	
2000	normaal	normaal	zacht (6,6)	
2001	zonnig (72)	normaal	normaal	
2002	zonnig	normaal	zacht (6,7)	
2003	zonnig (72)	normaal	normaal	

Geraadpleegd

De Practische Imker 1930, april, juni, juli 'Meer licht gewenst in een duistere zaak?'

Warenwetbesluit

Het Warenwetbesluit honing is telefonisch te bestellen (€3,-) bij de Staatsuitgeverij: 070-378 98 80 o.v.v. 'Warenwetbesluit honing uit Staatsblad 492.